

VÄGLEDAREN

i utbildning och arbetsliv

#2:2022

På en ö i Mälaren
ligger Biskops-Arnö
folkhögskola

Folkhögskoleforum
2021

SIDAN 23-34

Innehåll i detta nummer!

- 4** **Folkhögskola**
Vi har besökt SMF-kursen på Södertörns folkhögskola
- 6** **Skola-arbetsliv**
4 maj går MOA-mässan av stapeln i Varberg
- 15** **Vägledarkalendariet**
Digitala verktyg hade fokus på Vägledarkalendariet i mars
- 23** **Folkhögskola**
Folkhögskolan som mötesplats. Agneta rapporterar från Folkhögskoleforum 2021
- 36** **Yrkes-SM**
I år står Växjö värd för Yrkes-SM och ett besök där kommer bli en upplevelse, oavsett ålder
- 47** **Folkhögskola**
På folkhögskolan ges möjligheten att träffa nya vänner
- 60** **Yrkesporträtt**
Vägledaren har träffat Qristina som utbildade sig till fritidsledare via folkhögskolan

Framsidan
Deltagare på folkhögskola.

Foto: Malin Sydne

Kära läsare!
Årets digitala Teams-årsmöte är avslutat. Ni kan läsa några axplock från mötet i tidningen och styrelsens prioriteringar för 2022. Hela verksamhetsberättelsen, målsättning, handlingsplan och ekonomi kan ni läsa på föreningens hemsida www.vagledarforeningen.se

Covidrestriktionerna släpptes och vi trodde världen nu så sakta skulle återgå till normal-läge men den 24 februari invaderade Ryssland sitt grannland Ukraina. För mig var det helt otänkbart men nu är det ett faktum och kriget innebär stor nöd och förstörelse för det ukrainska folket, men också en påverkan för stora delar av Europas invånare. Kriget är avskyvärt och tragiskt, och det finns en stark solidaritet med Ukraina, en vilja att stå upp för de värden vårt samhälle bygger på – demokrati, självbestämmande, personlig frihet och tolerans.

Nära 4 miljoner människor har nu flytt från kriget i Ukraina till EU när jag skriver det här – ett antal som förväntas fortsätta att öka snabbt framöver. Stora ekonomiska och sociala utmaningar väntar när de människor som nu flyr kriget ska integreras. Vi kommer att se effekterna av kriget på arbetsmarknaden, i utbildning och i det sociala skyddet. 90 procent av de flyktingar som kommit till EU är kvinnor och barn. Det kommer ställa stora krav på barnomsorg men också att få in barnen i undervisning, integrationsåtgärder på arbetsmarknaden, språkutbildning och validering och erkännande av arbetskvalifikationer. Det blir en utmaning som troligen alla vägledare kommer att få arbeta med. Några parlamentariker i EU har också lyft frågan om risken för exploatering av arbetskraft, social dumpning när ukrainska flyktingar ska in på arbetsmarknaden. Vi måste således vara uppmärksamma på att det inte utvecklas en parallell arbetsmarknad där flyktingar utnyttjas.

Nåväl, nu ska vi läsa vår tidning och temat denna gång är Folkhögskola. Ni kan läsa om

hur det är att gå en folkhögskoleutbildning. En flexibel skolform som med all säkerhet kommer att ta sig an några av de flyktingar som kommer. Många människor har tack vare folkhögskolan hittat tillbaka till studier och kommit till rätta i livet trots motgångar och brokig bakgrund kunnat få tillträde till arbetsliv eller högskola och universitet. Ni får även en dokumentation från Folkhögskoleforum och inte minst får ni ett möte med folkhögskolehunden Tjorven.

Förutom folkhögskola kan ni i innehållet hitta NFSY:s årsmöte, Vägledarkalendariets seminarium, Sacos digitala mässa, forskarskolans start, yrkes-sm i Växjö, stöd för vuxna med funktionshinder och vägledningens roll i spänningsfältet mellan arbetslivets och individens intressen och behov. En riktigt fullmatad tidning denna gång.

Jag upplever nu att det finns en stark längtan hos många av oss som stavas fysiska möten. Vi behöver alla något att se fram emot och det är nu tid att anmäla sig till SVF:s rikskonferens i höst. Den blir både fysisk och digital! Ni hittar mer om konferensen i tidningen och på vår hemsida. Föreläsarna Nancy Arthur och Tristram Hooley är i framkant vad gäller forskningen om social rättvisa i vägledningssammanhang så det kommer att bli intressant. Övriga föreläsare går inte heller av för hackor.

Till sist vill jag tacka er medlemmar för det förnyade förtroende vi fått i samband med årsmötet. Jag passar också på att efterlysa ytterligare en redaktionsmedlem – finns du i den södra halvan av Sverige är du särskilt välkommen men självklart är det så att alla med ett intresse av att hjälpa till att skriva är hjärtligt välkommen!

Nästa nummer av din medlemstidning kommer i höst så jag vill önska alla en skön sommar och en bra semester och hoppas att vi möts på konferens i Göteborg i slutet av oktober.

Agneta Söderlund
chefredaktör

Vägledaren besökte SMF-kursen på Södertörns folkhögskola

TEXT & FOTO: LOTTA LINDSTRÖM

Kursdeltagarna får en chans att arbeta aktivt med personlig utveckling och hjälp att hitta framåt.

Studiemotiverande kurs på Södertörns folkhögskola i Liljeholmen finns för dem som ”fastnat”. De som saknar fullständiga betyg eller arbete och som behöver motivation, eller de som är arbetssökande och kanske vill studera. Kursdeltagarna får en chans att arbeta aktivt med personlig utveckling och hjälp att hitta framåt. Kursen är ett samarbete med Arbetsförmedlingen och är på 13 veckor och ska kunna leda till fortsatta studier eller förbereda för jobb eller

praktik. Ansökan till kursen görs via Arbetsförmedlingen.

Vägledaren besökte Södertörns folkhögskola i deras lokaler i Liljeholmen den 25 februari. På plats träffade vi ett gäng deltagare som håller på att avsluta SMF-kursen och deras kursledare Carina Wallentin. På Södertörns folkhögskola har man tre kursstarter per år för SMF. Det brukar vara 15-20 deltagare per gång i gruppen. Bland det viktigaste för gruppdynamiken är att gruppen inte blir allt för stor eller för liten för att

SMF-kursen är en viktig övningsarena för att träna sig i tillit till sina förmågor. Några deltagare beskrev detta som att lära sig att trivas i situationen och lämna muren, få motivation, struktur, en plan, engagemang och vettiga vardagsrutiner. En annan deltagare nämnde glappet mellan att få utvecklas på riktigt och inte falla tillbaka i negativa mönster.

Några deltagare hade kanske velat få information om SMF redan när de gick på gymnasiet och någon var inte helt nöjd med den information Arbetsförmedlingen hade om SMF. Deltagarna Vägledarens reporter, Lotta Lindström, mötte så bland annat att det är en jättebra kurs, att det är utvecklande, att det är en källa till bättre självförtroende, rutiner och energi. En deltagare sa att hen hade skräckupplevelser från tidigare studier, men att hen här fått lära sig att man kan klara av saker. Deltagarna var i slutet av kursen och hade 11 veckor bakom sig och de hade alla tydliga planer och mål. Exempelvis att söka till allmän kurs på folkhög-

skola eller till Komvux och SFI, några uppgav även att de skulle söka jobb och någon ska få gå om kursen.

Kursansvariga Carina är entusiastisk och ser verkligen möjligheter hos alla hon möter. Hon säger att det är viktigt att deltagare får möjlighet att hitta sig själva och att kursens viktigaste mål är empowerment. Det går bra att prova på SMF-kursen i 14 dagar. Hon vill ha en coachande roll och aktar sig för att ta över roddet. Exempel på aktiviteter som de gör på SMF är studiebesök på andra folkhögskolor, kulturella besök på exempelvis teatrar och museer som exempelvis Levande historia. Det har varit tufft att göra besök under pandemin, men det var viktigt att ändå fortsätta att mötas på riktig i skolan och inte ha digitala möten. Carina jobbar hårt för att nå ut med information om SMF på bland annat Jobbtorg. Skolan tar gärna emot studiebesök.

Carina Wallentin

TRÄFFA FÖRSVARSMAKTEN

Låt dina elever upptäcka hur försvaret av Sverige påverkar dem. Boka en av våra skolinformatörer på forsvarsmakten.se/skola

FÖRSVARSMAKTEN

Studemotiverande kurs på folkhögskolan

✳ Personer som varken har gymnasieutbildning eller grundläggande behörighet och som söker jobb kan söka SMF som är en tremånaderskurs eller egentligen tretton veckor. De behöver göra detta via Arbetsförmedlingen. Syftet med kursen är att underlätta och motivera till att slutföra sina studier för att kunna få jobb. Efter SMF kan deltagare försätta till allmän kurs som motsvarar grundläggande eller gymnasial nivå.

✳ Kursen har funnits sedan 2010 och är ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet. Insatsen är permanent sedan 2016. Det är Arbetsförmedlingen som beslutar om att deltagare ska få gå denna utbildning. Den riktar sig till arbetssökande från 16 år som saknar utbildning på gymnasienivå. OECD-rapporten Investing in Youth Sweden visar att folkhögskolekurser är en del av lösningar att förhindra unga från att slås ut på arbetsmarknaden.

✳ Kursens fokus är studieteknik med inriktning på svenska, engelska, matematik och samhällsorientering. Det är en heltidskurs som innehåller kurser som har orienterande, repeterande och motiverande karaktär. Kursen anpassas efter gruppens behov och sammansättning. Ungefär hälften av deltagarna går vidare till komvux eller folkhögskolan för att läsa in gymnasiet kurser. Arbetsförmedlingen hjälper deltagaren att hitta folkhögskola som har kursen och sen får deltagaren en individuell studieplan på folkhögskolan. Efter kursen får deltagaren ett kursintyg och en plan för vad hen ska göra efter kursen. Deltagaren får ersättning av Försäkringskassan under tiden.

En vecka kvar till MOA-mässan 2022 går av stapeln i Varberg

TEXT & FOTO: FRIDA ECKEGREN SERHOLT

I dag är det mer eller mindre exakt en vecka kvar till MOA-mässan, den lokala och interaktiva yrkesmässan för årskurs 8. Arbetsgruppen för mässan är redo och förväntansfulla.

– Äntligen kommer vi till mållinjen! Det här är första gången jag är med från start till mål och det ska bli så spännande att få uppleva mässan igen, säger Ajtene Pllana, studie- och yrkesvägledare på Bosgårdsskolan och Rolfstorps skola.

Det har hunnit gå tre år sedan den första, och även den senaste, MOA-mässan gick av stapeln. På grund av pandemin så har mässan ställts in två år i rad men nu, äntligen, är det dags igen.

– Det ska bli så kul att mässan äntligen kan genomföras. Den är viktig för eleverna, de får testa på nya saker och vidga sina perspektiv, säger Gabriella Stjernberger,

studie- och yrkesvägledare på Ankarskolan och Almers skola. Tillsammans med Ajtene Pllana, studie- och yrkesvägledare, Jenny Andersson, biträdande rektor på Peder Skrivares skola, Viktoria Struxsjö, skola- arbetslivsutvecklare och Malin Wallman, skola- arbetslivsutvecklare så bildar de MOA-mässans arbetsgrupp som har träffats kontinuerligt under året för att planera dagen som har till syfte att stärka elevers valkompetens för vidare studier och yrkesval ytterligare.

Uppbyggda världar

MOA-mässan är en lokal mässa där elever i årskurs 8, i den kommunala grundskolan, får prova på och besöka uppbyggda världar hos olika branscher. Det är en mötesplats mellan skola och arbetsliv där eleverna får testa olika arbetsuppgifter för att stärka sin val-

kompetens, öka motivationen för lärande och sätta mål och drömmar för framtida studier och yrkesval.

– Jag tycker det är fantastiskt att se hur Varbergs arbets- och näringsliv sluter upp och bidrar till att ge eleverna möjlighet att få testa på och uppleva olika yrken på det här sättet. Det är jätteviktigt för eleverna att få möjlighet att prova på och få kunskap om olika yrken för att exempelvis kunna göra ett väl underbyggt gymnasieval, som är det val som ligger dem närmast, säger Jenny Andersson.

Som biträdande rektor på Peder Skrivares skola så vill hon lyfta ytterligare en sak till varför mässan är så viktig för eleverna i årskurs 8.

– Vi har märkt här på gymnasiet att under pandemitiden, när i princip allt varit inställt, så har det varit många omval från elever som valt fel program. MOA-mässan fyller en väldigt viktig funktion i att vidga elevernas kännedom om yrken och arbetsliv som kan bidra till att minska felval och avhopp, berättar hon.

Gör yrken mer konkreta

I år finns drygt 50 olika branscher och cirka 120 yrkesföreträdare på plats för att lotsa,

“ Jag tycker det är fantastiskt att se hur Varbergs arbets- och näringsliv sluter upp och bidrar till att ge eleverna möjlighet att få testa på och uppleva olika yrken på det här sättet.

lära och levandegöra ”en dag på jobbet” för 650 elever.

– Att vara en del av MOA-mässans arbetsgrupp är att vara en del av den kommunala verksamheten som ser till att elevernas valkompetens ökar. Det är nytänkande och kreativt samt givande och roligt att få vara med i arbetet med mässan. Det ger mig som studie- och yrkesvägledare fler möjligheter att prata vidare med eleverna och deras upplevelse kring val av yrken och arbetsliv, säger Ajtene Pllana.

Studie- och yrkesvägledarna berättar att de efter den förra mässan märkte att det var nya typer av frågor som dök upp i de enskilda samtalen med eleverna.

– Under samtalen så diskuteras det ofta vägar till ett yrke som de testat på under mässan. MOA-mässan gör yrkena mer konkreta för eleverna och breddar deras yrkesförråd. Jag ser fram emot MOA-mässan men även samtalen efteråt med eleverna, för att höra vad de tar med sig därifrån, säger Ajtene Pllana.

frågor med David och Viktoria!
Vi pratar med: Johan Albertsson, Jönköping!

-1-

Vad är på gång i Jönköping, vad är igång och vad spanar du in för framtiden i ditt uppdrag?

I Jönköpings kommun har vi startat upp ett projekt för att utveckla SSA-arbetet, projektet sträcker sig ifrån förskola till vuxenutbildningen och är ett samarbete mellan våra två utbildningsnämnder och näringslivsavdelningen. Det är bland annat det lokala näringslivet som önskar en satsning på SSA.

Att det redan görs en massa bra saker ute i våra skolor visste vi om, så en del är att samla ihop och kartlägga dessa för att sedan skapa förutsättningar för skolor att ta del av varandras arbeten.

Vi håller på att skapa referensgrupper som ska vara med och ta fram aktiviteter för de olika åldrarna och kommunen kommer skapa en digital plattform för att samla inspiration och kompetensutvecklingsmaterial.

-2-

Vilka faktorer ser du är avgörande för ett långsiktigt och likvärdigt karriärlärande med återkommande samarbeten skola-arbetsliv?

Utmaningen är att ha en planering som är väl förankrad och implementerad i verksamheterna så att den blir en naturlig del av undervisningen och att SSA blir allas ansvar. Det är viktigt att SSA-arbetet blir en del av det systematiska kvalitetsarbetet för att skapa "krav" på att det följs upp och utvärderas.

-3-

Beskriv hur Jönköping arbetar med PRAO och andra SSA-aktiviteter.

Vi har en väl fungerande organisation för PRAO, där alla elever i åk 8 och 9 kommer ut på sina tio dagars PRAO. Vi har en praosamordnare som även hanterar PRAO för elever ifrån grannkommunerna Habo och Mullsjö. SSA-aktiviteterna ser lite olika ut i våra skolor, vilket är ett av skälen till att vi nu tar ett krafttag och gör en kommunövergripande SSA-plan. En av de aktiviteter som görs idag och kan lyftas fram som gott exempel är en temadag med det lokala näringslivet och andra verksamheter. Elever i åk 8 besöker då företag och arbetsplatser i närområdet för att sedan skapa en utställning på skolan som alla kan ta del av.

#2:2022 | Vägledaren | 8

Sveriges viktigaste mötesplats för studie- och yrkesvägledare

Vägledar kalendariet

VÄGLEDAR-
KONFERENS
Stockholm
19 maj

Karriärvägledning på schemat

Hur kan studie- och yrkesvägledning kvalitetssäkras och tydliggöras?

När skolans studie- och yrkesvägledning ska preciseras tydligare – både i fråga om innehåll och som en del av utbildningen, i alla årskurser – så är vi nyfikna på hur "karriärvägledning på schemat" ser ut och fungerar i praktiken - både idag och hur visionerna ser ut framåt. Vi ställer bl a frågan till Skolverket om hur diskussionerna går just nu.

På konferensen kommer vi också få ta del av goda exempel och problematisera frågan om likvärdig studie- och yrkesvägledning – både den individuella och generella samt hur kollaborationen med undervisande lärare kan se ut. Vi kommer också få aktuell information om syv för nyanlända.

Föreläsare

Bland föreläsarna: **Mikaela Zelmerlöw** från Skolverket, **David Spaak** är karriärvägledaren som arbetar med yngre elever och **Anette Svensson** organiserar för att vägledningen ska fungera i kommunens alla årskurser och stadier. **Åsa Sundelin** ansvarar för syv-utbildningen på Stockholms universitet och kommer att uppdatera oss inom området nyanlända. Fler föreläsare hittar du på webben.

Programmet i sin helhet på webben

Konferens på plats i Stockholm eller digitalt - det bestämmer du. Varmt välkommen!

Jenny Ivarsson, programansvarig för Vägledarkalendariet 2022.

Delta på plats
eller digitalt

Uppdatera dina kunskaper om

Syv för nyanlända

Utveckling av elevers valkompetens

Hur vi kan organisera för vägledning i alla årskurser

Normkritiskt tänkande i vägledningsarbetet

Vi utvecklar Sveriges viktigaste människor
www.lararfortbildning.se • 08 737 68 00

LÄRAR
FORTBILDNING AB

Webbinarium om fortbildning för studie- och yrkesvägledare

TEXT: JOHANNA MÖLLER FOTO: PIXABAY

SIV står för studievägledare inom vuxenutbildning och är ett av nätverken inom Vuxenutbildning i samverkan (VIS). Nätverket finns över hela landet och arbetar för erfarenhetsutbyte och utveckling av vägledning för vuxna. SIV arrangerar utbildningar för sina medlemmar och på Facebook arrangerar de dessutom kostnadsfria webinarier för alla intresserade. Det senaste webinariet handlade om mastersprogrammet i pedagogik och om en podd om vägledning.

Upplägg och innehåll

Stockholms universitet har ett Mastersprogram i pedagogik om 120 hp som kan läsas på hel eller halvfart, med andra ord två eller fyra år. Programmet har fem olika ingångar och leder till en masterexamen i pedagogik med inriktning inom vald studiegång. En av studiegångarna är mot Karriärutveckling och vägledning. Fyra kurser om sammanlagt 30 hp ingår i studiegången: arbetslivets mångfald och förändring, kritiska perspektiv på karriärprocesser, karriärvägledning i förändring samt styrning, utvärdering och utveckling. Kurserna kan också läsas separat, som fristående kurser och om du senare vill gå hela mastersprogrammet går det att ansöka om att tillgodoräkna dessa

kurser. Programmet är campusförlagt, men kurserna i studiegången med inriktning mot Karriärutveckling och vägledning går att läsas på distans och upplägget är mycket distansarbete med någon campusträff. I utbildningen skrivs också ett fördjupningsarbete om 30 hp där du också kan fördjupa dig i frågor som rör området karriärutveckling och vägledning.

Masterprogrammet

Från början fanns det ett eget mastersprogram med inriktning mot karriärutveckling och vägledning. Programmet tillkom ur ett samarbete mellan de tre utbildningsinstitutionerna Malmö, Stockholm och Umeå. Till följd av administrativa frågor kunde programmet dock bara förläggas till en studieort. Numera ingår programmet i en generell master med inriktning mot pedagogik då denna utbildning, liksom många andra masterutbildningar, haft svårigheter med att samla så många studenter och ha en god genomströmning. Behörig att söka till utbildningen är du om du har en samhällsvetenskaplig grundutbildning. Programmens intention är att utveckla och fördjupa din kompetens. Ett mastersprogram är också forskningsförberedande och ett mål är att få fler doktorander. Det behövs fler som forskar inom området. Låter det intressant? Då ska du gå in på deras hemsida och läsa mer: <https://www.su.se/sok-kurser-och-program/speko-1.411653?open-collapse-boxes=program-detail,programme-more-about>

Sista anmälningssdag är 19 april.

Sveriges Vägledarförenings rikskonferens 2022

Årets Vägledarkonferens den 27 oktober - en hybrid konferens i Göteborg

En konferens av vägledare för vägledare

Vägledning för social rättvisa och frigörelse

Vår samtid har kommit att präglas av diskussioner om sociala utmaningar. Sociala skillnader har alltmer vidgat klyftorna i samhället. Hur kan vägledning vara ett medel för att uppnå social rättvisa och självförsörjning? Hur kan vi vägleda så att fler ges möjlighet till utbildning och arbete. Kan vägledningen utvecklas med empatisk förmåga och interkulturell kompetens.

Medverkande:

Alexandra Pascalidou
Nicolas Lunabba
Nancy Arthur
Tristram Hooley

Den fysiska konferensen blir i år en dag i Göteborg, på SF Bergakungen, sänds även direkt digitalt. Seminarierna för alla deltagande sänds digitalt via Youtube. Finns tillgängliga från 28 oktober till 18 november. Mer information kommer fortlöpande med program och presentation av föreläsarna, på www.vagledarforeningen.se

Anmäl dig på <https://www.vagledarforeningen.se/konferensen/>

Med vänlig hälsning
Konferensgruppen, Sveriges Vägledarförening